

Національний університет
«Одеська Юридична Академія»

Факультет прокуратури та слідства
(кримінальної юстиції)

Кафедра криміналістики, судових експертиз
та поліграфології

Національний центр судових експертиз
при Міністерстві юстиції
Республіки Молдова

Міжнародна громадська організація
«Конгрес Криміналістів»

Одеський науково-дослідний
Інститут судових експертиз
Міністерства юстиції України

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«КРИМІНАЛІСТИКА МАЙБУТНЬОГО:
ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ,
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ,
ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ»

м. Одеса

05 червня 2026 року

КРИМІНАЛІСТИКА МАЙБУТНЬОГО: ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ, ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ, ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ЗАГРОЗИ

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

5 червня 2026 р.

*Одеса
2026*

CRIMINALISTICS OF THE FUTURE: DIGITAL INNOVATIONS, ARTIFICIAL INTELLIGENCE, GLOBAL CHALLENGES AND THREATS

**Proceedings of the International Scientific and Practical
Conference**

5 June 2026

*Odesa
2026*

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології НУ«ОЮА» (протокол № 20 від 12 червня 2026 року)
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ОНДІСЕ (протокол №4 від 22 червня 2026 року)*

Криміналістика майбутнього: цифрові інновації, штучний інтелект, глобальні виклики та загрози: збірник матеріалів міжнар. наук.–практ. конф. (м. Одеса, 5 черв. 2026 р.) / [орг. комітет: С. Ківалов, М. Аракелян, О. Катаррага, Д. Кішко, В. Шепітько, Д. Колодін, А. Колодіна Л. Аркуша, та ін.]; Нац. ун–т «Одеська юридична академія», кафедра криміналістики, судових експертиз та поліграфології; Національний центр судових експертиз при Міністерстві юстиції Республіки Молдова; Одеський науково–дослідний інститут судових експертиз Міністерства юстиції України, Міжнародна громадська організація «Конгрес криміналістів». Одеса: НУ «ОЮА», 2026. 564 с.

У збірнику викладено матеріали Міжнародної науково–практичної конференції «Криміналістика майбутнього: цифрові інновації, штучний інтелект, глобальні виклики та загрози», проведеної 5 червня 2026 року Національним університетом «Одеська юридична академія» за участю українських та іноземних науковців, судових експертів, представників правоохоронних органів, практиків, приватних експертів і здобувачів наукових ступенів. Матеріали присвячено криміналістичним інноваціям, цифровим технологіям, штучному інтелекту, розслідуванню злочинів у кіберпросторі, кримінально–правовим і кримінологічним викликам цифровізації, а також кримінально–процесуальним, оперативнорозшуковим та криміналістичним аспектам документування злочинів у цифровий час.

Висловлюємо вдячність усім авторам за активну участь, якісний науковий матеріал та дотримання принципів академічної доброчесності.

Матеріали викладені в авторській редакції.

Відповідальність за зміст, наукову новизну, коректність цитування та достовірність фактичного матеріалу несуть автори.

© НУ «Одеська юридична академія», 2026

© Автори статей, 2026

*Recommended for publication by the decision of the Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology NU «OLA» (Pr. 20, June, 12, 2026)
Recommended for publication by the decision of the Academic Council of ONDISE (Pr. 4, June, 22, 2026)*

Criminalistics of the Future: Digital Innovations, Artificial Intelligence, Global Challenges and Threats: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odesa, 5 June 2026) / [Organizing Committee: S. Kivalov, M. Arakelyan, O. Cataraga, D. Kishko, V. Shepitko, A. Kolodina, D. Kolodin, L. Arkusha, et al.]; National University «Odesa Law Academy», Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology; National Centre of Judicial Expertise of the Ministry of Justice of the Republic of Moldova; Odesa Scientific Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine; International Public Organization «Congress of Criminalists». Odesa: NU «OLA», 2026. 564 p.

The Proceedings contain papers presented at the International Scientific and Practical Conference «Criminalistics of the Future: Digital Innovations, Artificial Intelligence, Global Challenges and Threats», held on 5 June 2026 by the National University «Odesa Law Academy». The conference brought together Ukrainian and foreign scholars, forensic experts, representatives of law enforcement agencies, practitioners, private experts and postgraduate researchers. The materials cover criminalistics innovations, digital technologies, artificial intelligence, expert support for justice, investigation of crimes in cyberspace, criminal law and criminological challenges of digitalization, as well as criminal procedure, operational–search and criminalistics aspects of documenting crimes in the digital age.

We express our sincere gratitude to all authors for their active participation, high–quality academic contributions and adherence to academic integrity.

The materials are published in the authors' original versions.

Authors bear responsibility for the content, scientific novelty, accuracy of citations and reliability of factual information.

© National University «Odesa Law Academy», 2026

© Authors of articles, 2026

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
ФАКУЛЬТЕТ ПРОКУРАТУРИ ТА СЛІДСТВА
(КРИМІНАЛЬНОЇ ЮСТИЦІЇ)
КАФЕДРА КРИМІНАЛІСТИКИ, СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ
ТА ПОЛІГРАФОЛОГІЇ
(м. Одеса, Україна)**

**NATIONAL UNIVERSITY «ODESA LAW ACADEMY»
FACULTY OF PROSECUTION AND INVESTIGATION
(CRIMINAL JUSTICE)
DEPARTMENT OF CRIMINALISTICS, FORENSIC EXAMINATIONS AND
POLYGRAPHOLOGY
(Odesa, Ukraine)**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ
ПРИ МІНІСТЕРСТВІ ЮСТИЦІЇ
РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА
(м. Кишинів, Республіка Молдова)
NATIONAL CENTRE OF JUDICIAL EXPERTISE
MINISTRY OF JUSTICE OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA
(Chişinău, Republic of Moldova)**

**ОДЕСЬКИЙ НАУКОВО–ДОСЛІДНИЙ
ІНСТИТУТ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ
МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
(м. Одеса, Україна)
ODESA SCIENTIFIC RESEARCH INSTITUTE
OF FORENSIC EXAMINATIONS
MINISTRY OF JUSTICE OF UKRAINE
(Odesa, Ukraine)**

**МІЖНАРОДНА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«КОНГРЕС КРИМІНАЛІСТІВ»
(Україна)
INTERNATIONAL PUBLIC ORGANIZATION
«CONGRESS OF CRIMINALISTS»
(Ukraine)**

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

ГОЛОВА ОРГКОМІТЕТУ:

Сергій КІВАЛОВ – Президент Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., академік;

ЗАСТУПНИКИ ГОЛОВИ ОРГКОМІТЕТУ:

Мінас АРАКЕЛЯН – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., професор;
Денис КОЛОДІН – декан факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції) Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., професор;
Лариса АРКУША – завідувач кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., професор.

СПІВОРГАНІЗАТОРИ:

Ольга КАТАРАГА – директор Національного Центру судових експертиз Міністерства юстиції Республіки Молдова, судовий експерт вищої категорії, д.ю.н.;
Пьотр ПЄТКОВИЧ – заступник директора Національного Центру судових експертиз Міністерства юстиції Республіки Молдова, судовий експерт вищої категорії;
Дмитро КІШКО – директор Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України;
Антоніна ЧЕРЕМНОВА – вчений секретар Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України, к.ю.н., доцент;
Валерій ШЕПІТЬКО – президент Міжнародної громадської організації «Конгрес криміналістів», д.ю.н., професор.

ЧЛЕНИ ОРГКОМІТЕТУ:

Дар'я МІНЧЕНКО – начальник відділу міжнародних зв'язків Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;
Таїсія ІВАНІЙЧУК – директор наукової бібліотеки Національного університету «Одеська юридична академія», к.біол.н.;
Сергій СТАРОДУБОВ – декан факультету адвокатури та антикорупційної діяльності Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;
Богдан ФАСІЙ – декан факультету судового та міжнародного права Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент
Євген ХИЖНЯК – декан факультету цивільної та господарської юстиції Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент

- Віктор ЦИТРЯК** – заступник декана факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції) Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;
- Юлія ГРЕСЬ** – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;
- Анна КОЛОДІНА** – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;
- Олександр ЧЕРНОВ** – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», доктор філософії з галузі знань 08 «Право».

ГОЛОВА РОБОЧОЇ ГРУПИ:

- Анна КОЛОДІНА** – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;

ЧЛЕНИ РОБОЧОЇ ГРУПИ:

- Вікторія ГРИНЕВИЧ** – в.о. директора Центру поліграфологічних досліджень та тестування, асистент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія»;
- Ірина ПИШНЕНКО** – провідний фахівець відділу ліцензування, акредитації та забезпечення якості освіти, асистент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія»;
- Олександра СТАУРСЬКА** – завідувач підготовчим відділенням, доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», доктор філософії з галузі знань 08 «Право».

ВІДПОВІДАЛЬНІ ЗА ВИПУСК / УКЛАДАЧІ:

- Лариса АРКУША** – завідувач кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», д.ю.н., професор;
- Антоніна ЧЕРЕМНОВА** – вчений секретар Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз Міністерства юстиції України, к.ю.н., доцент;
- Пьотр ПЕТКОВИЧ** – заступник директора Національного Центру судових експертиз Міністерства юстиції Республіки Молдова, судовий експерт вищої категорії;
- Валерій ШЕПІТЬКО** – президент Міжнародної громадської організації «Конгрес криміналістів», д.ю.н., професор;
- Юлія ГРЕСЬ** – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;

- Анна КОЛОДІНА** – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», к.ю.н., доцент;
- Олександра СТАУРСЬКА** – завідувач підготовчим відділенням, доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», доктор філософії з галузі знань 08 «Право».
- Олександр ЧЕРНОВ** – доцент кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології Національного університету «Одеська юридична академія», доктор філософії з галузі знань 08 «Право».

ПАВЗЮК Анатолій.....	465
ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПРОФІЛЬ ОСОБИ, ЯКА ВЧИНИЛА ПРОТИПРАВНЕ ДІЯННЯ: МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В КРИМІНАЛІСТИЧНОМУ АНАЛІЗІ ПОВЕДІНКИ	
ПАЛАМАРЧУК Олексій.....	470
ОБСТАНОВКА ВЧИНЕННЯ КВАРТИРНИХ КРАДІЖОК, ВЧИНЕНИХ ОРГАНІЗОВАНИМИ ЗЛОЧИННИМИ УГРУПОВАННЯМИ	
ПАТРЕЛЮК Дмитро.....	475
ЩОДО ЗАСОБІВ КРИМІНАЛЬНОГО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ	
ПЕТРОСЯН Айк.....	478
РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, УЧИНЕНИХ ОРГАНІЗОВАНИМИ ЗЛОЧИННИМИ ГРУПАМИ У СФЕРІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ТЕОРЕТИКО–ПРАВОВІ ЗАСАДИ	
ПИШНЕНКО Ірина.....	483
ІНСЦЕНУВАННЯ ЯК ЗАСІБ МАСКУВАННЯ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: МЕТОДИ МОДЕЛЮВАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ	
ПОЖАР Вадим.....	488
ПРОБЛЕМАТИКА ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ ПОТЕРПІЛОГО ПІД ЧАС ЗАСТОСУВАННЯ ДО ОСОБИ ТРИМАННЯ ПІД ВАРТОЮ	
РУБЕЦЬ Катерина.....	492
КРИМІНАЛЬНО–ПРОЦЕСУАЛЬНІ ТА КРИМІНАЛІСТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ПОЧЕРКОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПІД ЧАС ДОКУМЕНТУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ	
САМОЙЛЕНКО Олена.....	496
КРИМІНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЯК ЕЛЕМЕНТ СУЧАСНИХ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ МЕТОДИК	
СТАРОДУБОВ Олександр.....	499
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ТАКТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ З УРАХУВАННЯМ СУЧАСНИХ УМОВ	

ТІЩЕНКО Валерій, БЄЛІК Лариса.....	504
СЛІДЧА СИТУАЦІЯ ЯК ОСНОВА ТАКТИЧНИХ І СТРАТЕГІЧНИХ РІШЕНЬ У ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ	
ТОРБАС Олександр.....	509
ДО ПОНЯТТЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ	
ФЕДОРОВ Владислав.....	512
ОБСТАНОВКА ВЧИНЕННЯ РОЗБІЙНИХ НАПАДІВ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ У ВОЄННИЙ ТА ПОСТВОЄННИЙ ПЕРІОД	
ФЕДОРЧУК Олександр.....	516
КОРЕЛЯЦІЙНІ ЗАЛЕЖНОСТІ СТРУКТУРНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПОСАДОВИХ ОСІБ ТА ВПЛИВ ЇХ ПІЗНАННЯ НА ПРОЦЕС РОЗСЛІДУВАННЯ	
ХИЖНЯК Євген.....	521
СУТНІСТЬ КООРДИНАЦІЇ ТА ВЗАЄМОДІЇ ПІДРОЗДІЛІВ КРИМІНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ З РІЗНИМИ СУБ'ЄКТАМИ ПІД ЧАС ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ ЗА ФАКТОМ ВЧИНЕННЯ УМИСНИХ ВБИВСТВ	
ЧИГРИНА Галина.....	526
КЛЮЧОВІ ФОРМИ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО СУПРОВОДУ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ	
ЧПКО Наталія.....	531
СУЧАСНЕ ШАХРАЙСТВО У СФЕРІ ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ	
ЧЕРНИШ Юрій.....	536
ТИПОВІ СИТУАЦІЇ ПОДАЛЬШОГО ЕТАПУ РОЗСЛІДУВАННЯ КОНТРАБАНДИ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ	
ЧУМАК Сергій.....	539
ЦИФРОВІЗАЦІЯ СУДОВОЇ ФОТОГРАФІЇ У ЗБИРАННІ ДОКАЗІВ	
ШЕРЕМЕТОВ Сергій.....	543
КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НДУСЕ ЯК СКЛАДОВА ЕКСПЕРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ У ВІЙСЬКОВІЙ СФЕРІ	
ШЕРШЕНЬКОВА Вікторія.....	555
ЗБІР ДОКАЗІВ СТОСОВНО ВІЙСЬКОВИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.33577>

Стародубов Олександр

*аспірант кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології
Національного університету «Одеська юридична академія»,*

м. Одеса, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-6266-4813>

e-mail: criminalistic@onu.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ТАКТИЧНИХ ОПЕРАЦІЙ З УРАХУВАННЯМ СУЧАСНИХ УМОВ

Досліджено особливості використання негласних слідчих (розшукових) дій під час проведення тактичних операцій у сучасних умовах. Визначено їх значення для документування організованої злочинної діяльності, протидії конспірації та забезпечення ефективності розслідування.

Ключові слова: негласні слідчі (розшукові) дії, тактична операція, досудове розслідування, організована злочинність, воєнний стан, криміналістика.

Starodubov Oleksandr

Postgraduate student of the Department of Criminalistics,

Forensic Examinations and Polygraphology,

National University «Odesa Law Academy»,

Odesa, Ukraine

FEATURES OF THE USE OF COVERT INVESTIGATIVE (INTELLIGENCE-GATHERING) MEASURES DURING TACTICAL OPERATIONS, TAKING CURRENT CONDITIONS INTO ACCOUNT

This study examines the specific features of the use of covert investigative (surveillance) measures during tactical operations in the modern context. It identifies their significance in documenting organized criminal activity, countering secrecy, and ensuring the effectiveness of investigations.

Key words: covert investigative (surveillance) activities, tactical operations, pre-trial investigations, organized crime, martial law, forensic science.

Сучасний етап розвитку кримінальної процесуальної діяльності характеризується суттєвим ускладненням форм і способів вчинення кримінальних правопорушень, активним використанням цифрових технологій злочинними угрупованнями, підвищенням рівнем конспірації, мобільністю кримінальних структур та адаптацією злочинців до діяльності правоохоронних органів. В умовах воєнного стану, поширення транснаціональної організованої злочинності, незаконного обігу зброї, наркотичних засобів, кіберзлочинності та корупційних

схем особливого значення набуває ефективне використання негласних слідчих (розшукових) дій у системі тактичних операцій. Саме поєднання комплексу процесуальних, оперативно–розшукових та організаційно–тактичних заходів дозволяє отримувати доказову інформацію в умовах прихованої злочинної діяльності, протидії розслідуванню та інформаційної ізоляції окремих кримінальних середовищ.

Негласні слідчі (розшукові) дії є одним із найбільш складних та інформаційно насичених інструментів кримінального провадження, оскільки забезпечують можливість отримання відомостей про підготовку, вчинення та приховування кримінальних правопорушень без розкриття факту здійснення процесуального контролю з боку правоохоронних органів. Їх значення особливо зростає у випадках документування діяльності організованих злочинних угруповань, терористичних структур, злочинів у сфері незаконного обігу зброї, наркотичних засобів, контрабанди, корупційних правопорушень та злочинів, що вчиняються із застосуванням сучасних засобів комунікації.

Тактична операція у криміналістиці розглядається як система взаємопов'язаних слідчих, негласних слідчих, оперативно–розшукових, організаційних та інших заходів, об'єднаних єдиною метою та реалізованих відповідно до конкретної слідчої ситуації для вирішення проміжних або кінцевих завдань розслідування [1]. У сучасних умовах проведення тактичних операцій дедалі частіше пов'язане із необхідністю комплексного використання негласного інструментарію, оскільки відкриті форми фіксації доказової інформації нерідко виявляються неефективними через високий рівень конспірації злочинців, використання ними захищених каналів зв'язку, спеціальних заходів контрспостереження, а також корумпованих зв'язків.

Особливістю використання негласних слідчих (розшукових) дій у сучасних умовах є їх інтеграція у багаторівневі тактичні операції, спрямовані не лише на фіксацію окремого епізоду злочинної діяльності, а й на встановлення структури злочинного угруповання, ролей його учасників, джерел фінансування, каналів постачання, способів легалізації доходів та механізмів внутрішньої взаємодії. У зв'язку з цим негласні дії дедалі частіше мають тривалий, системний і поетапний характер.

Однією з ключових сучасних тенденцій є активне використання аудіо– та відеоконтролю особи, зняття інформації з електронних комунікаційних мереж, спостереження за особою або об'єктом, встановлення місцезнаходження радіоелектронного засобу, контролю за вчиненням злочину та виконання спеціального завдання щодо розкриття діяльності організованої групи чи злочинної організації. Саме ці негласні дії дозволяють отримати інформацію про механізм координації дій злочинців, канали зв'язку між учасниками угруповання, характер їх ієрархії та способи ухвалення рішень.

Сучасні умови функціонування кримінального середовища характеризуються широким використанням месенджерів, анонімних акаунтів, VPN-сервісів, криптовалют, закритих форумів та засобів шифрування інформації. Це зумовлює необхідність технічного вдосконалення негласних слідчих дій та залучення спеціалістів у сфері цифрової криміналістики, кібербезпеки та телекомунікацій. У межах тактичних операцій особливого значення набуває не лише отримання інформації, а й її своєчасна аналітична обробка, зіставлення з іншими доказами та побудова криміналістичних моделей злочинної діяльності.

Важливою особливістю сучасних тактичних операцій є поєднання негласних слідчих (розшукових) дій із заходами оперативного супроводу та аналітичної роботи. Так, результати спостереження можуть використовуватися для визначення місць проведення майбутніх обшуків, встановлення каналів постачання зброї чи наркотичних засобів, виявлення місць зберігання речових доказів або документування контактів між співучасниками [2]. Водночас результати аудіо– та відеоконтролю нерідко стають підставою для формування нових слідчих версій та планування подальших етапів тактичної операції.

Особливого значення набуває контроль за вчиненням злочину як складна форма негласної діяльності, що дозволяє документувати механізм злочинної діяльності в реальному часі. У сучасних умовах така форма використовується під час розслідування незаконного обігу зброї, наркотичних засобів, корупційних правопорушень, торгівлі людьми та інших латентних злочинів. Водночас проведення таких заходів потребує суворого дотримання процесуальних гарантій, оскільки будь-які порушення можуть призвести до визнання доказів недопустимими або створення ризиків провокації злочину.

Суттєвою особливістю використання негласних слідчих (розшукових) дій у сучасних умовах є необхідність урахування високого рівня протидії розслідуванню. Організовані злочинні угруповання активно використовують заходи контрспостереження, зміну телефонів та SIM-карт, шифрування повідомлень, використання посередників, перевірку лояльності учасників та інші форми конспірації. У зв'язку з цим проведення тактичних операцій потребує максимальної секретності, багаторівневої координації між слідчими, оперативними працівниками та прокурором, а також ретельного планування часових меж та етапів реалізації операції.

В умовах воєнного стану особливості проведення негласних слідчих дій значно ускладнюються через нестабільну оперативну обстановку, переміщення населення, активізацію незаконного обігу зброї та підвищений рівень суспільної небезпеки окремих злочинів. Воєнні дії створюють додаткові труднощі щодо організації спостереження, технічного документування, забезпечення безпеки учасників кримінального провадження та збереження конфіденційності оперативної інформації. Крім того, окремі злочинні угруповання використовують воєнний стан як прикриття для незаконного переміщення зброї, контрабанди, легалізації майна та інших кримінальних схем.

У сучасних умовах особливого значення набуває проведення тактичних операцій, пов'язаних із викриттям внутрішньої структури організованих злочинних угруповань. Саме негласні слідчі (розшукові) дії дозволяють встановити роль організатора, координаторів, виконавців, осіб, відповідальних за фінансування, логістику, охорону чи легалізацію злочинних доходів. Використання аудіоконтролю, спостереження, контролю листування та виконання спеціального завдання сприяє формуванню комплексного уявлення про механізм функціонування злочинної організації.

Окремою проблемою сучасного використання негласних слідчих (розшукових) дій є необхідність забезпечення балансу між ефективністю розслідування та дотриманням прав людини. Негласне втручання у приватне життя, комунікації та пересування особи повинно відповідати принципам законності, пропорційності та обґрунтованості. У зв'язку з цим важливого значення набуває належне процесуальне оформлення результатів негласних дій, дотримання порядку отримання дозволів слідчого судді та забезпечення контролю за законністю проведення таких заходів.

Суттєву роль у сучасних тактичних операціях відіграє аналітичний компонент. Результати негласних слідчих (розшукових) дій повинні не лише накопичуватися, а й систематизуватися, зіставлятися між собою, аналізуватися з урахуванням часових, територіальних та поведінкових закономірностей. Саме аналітична обробка дозволяє виявляти приховані зв'язки між епізодами злочинної діяльності, визначати центри координації угруповання та прогнозувати подальші дії злочинців.

Важливим напрямом розвитку сучасних тактичних операцій є використання цифрових технологій та автоматизованих систем аналізу інформації. Йдеться про використання програм для аналізу телефонних з'єднань, геолокаційних даних, цифрових слідів, фінансових операцій та електронного листування. Такі засоби значно підвищують ефективність негласних слідчих (розшукових) дій, особливо у провадженнях щодо транснаціональної організованої злочинності та кіберзлочинів.

Не менш важливим є питання взаємодії між слідчими, оперативними підрозділами, прокурорами та спеціалістами під час проведення тактичних операцій. Ефективність негласних слідчих (розшукових) дій значною мірою залежить від своєчасного обміну інформацією, узгодженості дій, належного розподілу функцій та єдиного планування. В умовах сучасної криміногенної ситуації ізольоване використання окремих негласних заходів не забезпечує необхідного результату, тоді як їх системне поєднання у межах тактичної операції створює можливість для повного документування злочинної діяльності.

Таким чином, використання негласних слідчих (розшукових) дій під час проведення тактичних операцій у сучасних умовах характеризується комплексністю, технологічністю, високим рівнем конспірації та необхідністю

постійної адаптації до змін кримінального середовища. Сучасні умови вимагають інтеграції процесуальних, оперативно–розшукових та аналітичних можливостей, використання цифрових технологій, забезпечення міжвідомчої взаємодії та суворого дотримання правових гарантій. Саме системне та професійне використання негласного інструментарію дозволяє ефективно протидіяти організованій злочинності, латентним кримінальним правопорушенням та складним формам протидії досудовому розслідуванню.

Перелік використаних джерел:

1. Журавель В.А. Тактичні операції в системі криміналістичних засобів протидії злочинності. Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. 2006. № 6. С. 30–36.
2. Юхно, О. О. Використання сучасних інформаційних технологій працівниками поліції при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій : [навч. посіб.]. О. О. Юхно, О. О. Загуменний. 2–ге вид., доп. і перероб. Харків. Колегіум. 2020. 116 с.